

BAPTISMUS.

- 1 Baptismus gratiam confert permanentem, lib. 6, cap. 1, num. 6, et cap. 3, num. 7.
- 2 Baptismus virtute sacramenti gratiam actualem non causat, sed habitualement, ut Christi instrumentum, lib. 6, cap. 3, num. 7.
- 3 Baptismus in re vel in voto necessarius est ad peccati remissionem et gratiæ assecutionem, lib. 6, cap. 13, num. 12.
- 4 Ponenti obicem gratiæ confertur in baptismo habitus fidei et spei, lib. 8, cap. 23, num. 13.

BEATITUDO ET BEATUS.

- 1 Beatitudo naturalis hæreditatis nomen non meretur, lib. 7, cap. 2, num. 7.
- 2 Beatitudo supernaturalis est causa finalis gratiæ, sive nostræ justificationis, lib. 8, cap. 1, num. 7. Est item finis maxime proprius et quasi intrinsecus gratiæ. ibid. Potest etiam dici finis immediatus gratiæ, ibid., num. 8.
- 3 Beatitudo est finis communis, et in suo genere ultimus habitus qui sub gratia comprehenduntur, lib. 8, cap. 1, num. 7. Item omnium donorum supernaturalium, num. 8.
- 4 Potest Deus de potentia absoluta Angelum beatitudinis capacem efficere, et statuere illam nunquam dare, lib. 7, cap. 4, num. 5.
- 5 Si Beatus de potentia absoluta gratia habituali seu forma sanctificantis spoliaretur, vel ad beatitudinem sine illa assumeretur, proprie justus non diceretur, lib. 7, cap. 8, num. 19.
- 6 Unus beatus inferior in gloria essentiali, alium sibi superiorem potest excedere in dono seu merito gloriæ accidentalis, lib. 12, cap. 29, num. 13.

BONUM.

- 1 Bonum apparens amari potest ab hominibus, a Deo non nisi verum, lib. 6, cap. 1, num. 11.
- 2 Vide ACTUS.

C

CATECHUMENUS.

- 1 Catechumeno perfecte contrito, in voto baptismi, antequam illum recipiat, gratia permanens confertur, lib. 6, cap. 3, num. 12.
- 2 Catechumeno credenti ante baptismum, licet non sit vere penitens, infunditur habitus fidei, lib. 8, cap. 23, num. 14.

CAUSA.

- 1 Causa superior dependere etiam dicitur ab inferiore, lib. 10, cap. 7, num. 11. Quamvis illa sit prima, num. 12.
- 2 Causa dispositiva est distincta a formali respectu ejusdem effectus, lib. 7, cap. 8, num. 19.
- 3 Causa formalis subjecto applicata necessario illi suum effectum communicat, lib. 8, cap. 8, num. 20.
- 4 Si una causa formalis aliam secum in eodem subjecto compatiatur, nec illius introductionem impediat, ejus effectum formalem et positivum impedire nequit, lib. 7, cap. 8, num. 20. Discrimen quoad hoc inter causam efficientem et formalem, ibid.
- 5 Causa dispositiva requirit realem existentiam, lib. 8, cap. 12, num. 29 et 30.
- 6 Causalitas potentiæ instrumentalis actioni vitali et liberæ non repugnat, lib. 6, cap. 6, num. 8.

CERTITUDO ET CERTUS.

- 1 Certam facere vocationem quomodo verum sit, lib. 9, cap. 9, num. 19.
- 2 Certitudo quid et ubi sit, ejusque fundamentum, lib. 9, cap. 9, num. 2.
- 3 Certitudo propria non solum excludit suspensionem actus, sed etiam formidinem, saltem actualem, ibid.
- 4 Certitudinem cum evidentia de nostra justitia nec ipsi hæretici ponunt, lib. 9, cap. 9, num. 3.
- 5 Certitudo solum ex parte subjecti cum inevidentia, temeraria est; ex parte vero rei est vera et prudens, eodem num. 3.
- 6 Certitudo obscura prudens triplex: divina, Theologica, moralis, lib. 9, cap. 9, num. 4.
- 7 Certitudinis fidei et Theologiæ comparatio, lib. 9, cap. 10, num. 1.
- 8 Certitudinem de gratia necessariam esse ac sufficere putant hæretici, lib. 6, cap. 9, num. 5. Impugnantur, a num. 13.
- 9 Certitudo de justificatione adepta aliter ab hæreticis, aliter a quibusdam Catholicis ponitur, lib. 9, cap. 9, a num. 6, usque ad 8, et num. 23.
- 10 Certitudini fidei de propria gratia posse subesse falsum fatetur Catherinus, lib. 9, cap. 9, num. 8, et cap. 10, num. 2.
- 11 Certitudine infallibili scire non possumus nostram justificationem citra revelationem, l. 9, c. 9, a n. 18.
- 12 Certitudinis moralis gradus varii, l. 9, c. 11, n. 2.
- 13 Certitudo moralis, imo et probabile iudicium de impletione præceptorum, sufficit ad pacem animi, et ad accedendum ad Sacramenta, l. 9, c. 9, n. 30.
- 14 Certitudo ex dono sapientiæ orta minor est certitudine fidei divinæ, lib. 9, cap. 9, num. 31.
- 15 Certitudine Theologica, nempe ex una propositione de fide, et altera evidente, scire nos posse nostram justificationem, qui putent, l. 9, c. 10, a n. 2. Oppositum tamen probatur, a n. 6.
- 16 Nec certitudo gratiæ adeptæ per Sacramentum, imo nec valoris Sacramenti, dari potest citra revelationem, lib. 9, cap. 10, num. 9 et 10. Multoque minus certitudo augmenti gratiæ, ibid., num. 14.
- 17 Certitudo gratiæ non sumitur ex nescientia peccati mortalis, lib. 9, cap. 10, num. 12. Nec ex longa præsertione a mortali, ibid., num. 13.
- 18 Certitudinem morale habere justus aliquis potest de sua gratia, lib. 9, cap. 11, num. 4. Probabile vero iudicium omnes possunt habere; imo tenentur cum ad sacramenta vivorum accedunt, ibid., num. 3. Illi certitudini an possit subesse falsum, num. 9. An saltem omnem formidinem excludat? num. 10. An tanta esse valeat quanta hujus propositionis: Roma est. An quanta harum propositionum: Ego sum baptizatus rite, vel: Ordinatus, vel: Illa hostia est consecrata? ibid., num. 12 et 13. An tanta quæ possit jurari, num. 14.
- 19 Certitudinis de gratia adeptæ et de perseverantia futura, ac de prædestinatione propria comparatio, lib. 9, cap. 11, num. 15.
- 20 Certitudo quod fidem habeas, quanta esse possit, vide FIDES, num. 34.
- 21 Certitudo de habitu fidei major aliquando quam de actu; aliquando e contra, l. 9, c. 12, n. 16.
- 22 Certitudo quod habeas spem, vide SPES.

CHARACTER.

- 1 Character est qualitas per se infusa, non tamen operativa, l. 6, c. 4, n. 7, et c. 12, n. 5; et l. 7, c. 1, n. 38.

- 2 Character potest inter dona justitiæ et gratiæ computari; sine illo tamen potest dari perfecta justitia, lib. 6, cap. 4, num. 7.
- 3 Character non est dispositio ad gratiam habitualement, lib. 8, cap. 5, num. 8.

CHARITAS.

- 1 Caritas ex natura sua non constituit hæredem neque filium, sed solum formaliter amantem, l. 7, c. 2, n. 5.
- 2 Caritas est participatio divinæ naturæ, ut volitiva est, ibid., num. 5.
- 3 Caritas non est præstantissima forma supernaturalium, ibid., n. 9. Charitatis habitus non est sufficiens forma justificationis, et consequenter nec principalis, lib. 7, cap. 8, n. 8.
- 4 Caritas habitualis non est forma perfecte et integre justificans, lib. 7, cap. 9, n. 10 et 11. Charitatem cum gratia complere justificantem formam est probabile, n. 9 et 12.
- 5 Sola Caritas, etiam supposita fide et spe, homines sufficienter non disponit ad finem supernaturalem, lib. 7, cap. 9, n. 10.
- 6 Caritas non potest elicere actus aliarum virtutum, ibidem. Ut earum actus imperet, non opus est illos contineat eminenter, ibid.
- 7 Charitatis actus non habet vim effectivam efficiendi habitum, sive dispositionem supernaturalem, l. 7, cap. 15, n. 6.
- 8 Charitatis habitus gratiam consequitur, lib. 7, cap. 16, n. 8. Est posterior peccati remissione, ibid. Non est formaliter liber, sed dominative, lib. 6, cap. 5, n. 13.
- 9 Caritas non est prima forma cui cæteræ virtutes debeantur, lib. 6, cap. 12, n. 7. In patria minus principalis est lumine gloriæ, ibid. Formaliter peccatum non expellit, num. 9, et lib. 7, cap. 16, n. 8. Dispositive tamen illud tollit, lib. 6, cap. 13, n. 4 et 6.
- 10 Charitati gloria non respondet, lib. 6, cap. 12, n. 10. Sine gratia non est perfecta justitia, cap. 13, n. 7 et 16.
- 11 Caritas est participatio divini amoris, lib. 6, cap. 13, n. 8.
- 12 Si charitatis habitus sine gratia infunderetur, opera ab illa procedentia non essent meritoria de condigno, eo modo quo nunc sunt, lib. 6, cap. 13, n. 17. Si hic ordo mutaretur, sufficerent ad aliquod meritum de condigno, ibid.
- 13 Caritas. Vide verbum CONTRITO.
- 14 Habitus charitatis tanquam proprietas a gratia nascitur, lib. 7, cap. 9, n. 14.
- 15 Caritas super omnia dicitur inchoata et incipientium respectu ad charitatem proficientium et perfectorum, lib. 8, cap. 20, n. 4.
- 16 Caritas non continetur in alia virtute tanquam in efficiente æquivoco, moraliter vero continetur, ib., n. 18. Non est ad impetrandam necessaria, illius habitus de potentia absoluta potest in homine mortaliter peccante conservari, lib. 7, cap. 19, a n. 14, usque ad 18.
- 17 Ab eodem habitu charitatis possunt elici actus, quorum unus alio sit perfectior, lib. 12, cap. 11, n. 13.
- 18 Caritas quo sensu dicatur prior virtutibus moralibus, lib. 8, cap. 24, n. 18.
- 19 Caritas a gratia distinguitur. Vide GRATIA, n. 22.
- 20 Caritas etiam distincta realiter a gratia per quod-

- vis mortale admittitur, lib. 11, cap. 3, n. 9. Quam dispositionem petat. Vide DISPOSITIO NECESSARIA. Charitatis distinctio in esse qualitatis vel charitatis. Vide GRATIÆ DISTINCTIO.
- 21 Habitus charitatis meritorie sive dispositive augeatur per ipsius actus, lib. 6, cap. 14, n. 15.

CHRISTUS.

- 1 Christi merita. Vide MERITUM.
- Christi merita non applicantur hominibus per extrinsecam denominationem aut imputationem, sed per gratiam inhærentem, lib. 6, cap. 3, n. 6.
- 2 Christi meritum tam adultis quam parvulis per baptismum applicatur, lib. 6, cap. 3, n. 7.
- 3 Christus Dominus multis modis est causa, ut Deo gratissimus, lib. 7, cap. 1, n. 34. Justificationis nostræ efficiens, finalis, exemplaris et meritoria causa est, ibidem. Non est dicendus intrinseca causa, ibidem. Non diceretur frustra mortuus, licet ejus merita et gratia homines intrinsece non sanctificarent, lib. 7, cap. 5, num. 8. Christus fuit necessaria causa meritoria nostræ justificationis, lib. 7, cap. 7, n. 28.
- 4 Christus ob remissionem peccatorum principaliter mortuus est, principaliter tamen venit ut homines filios Dei faceret, lib. 7, cap. 14, n. 21. Illius opera ut satisfactoria principaliter ad remissionem peccatorum fuere ordinata; ut meritoria vero ad vitam gratiæ et gloriæ consequendam offerebantur, ibid.
- 5 Christi merita pluries et diversimode nobis applicantur, lib. 7, cap. 11, n. 26.
- 6 Christus gratior est Deo propter unionem hypostaticam, quam propter gratiam creatam, lib. 7, cap. 20, num. 33. Supposita hac unione, nec de potentia absoluta potuit gratus non esse Deo, ibid. Illius impeccabilitas a gratia unionis orta fuit, ibid.
- 7 Christus per primum actum beatitudinem mereatur, si beatus ante illum non esset, lib. 7, cap. 14, n. 13.
- 8 Christus adhuc in propria pro nobis Patrem orat, lib. 12, cap. 34, num. 9.

COGITATIO.

- 1 Cogitationem malam speculativam, id est, non suadentem, evitare possumus absque auxilio speciali. Esse tamen non suadentem ex speciali Dei protectione provenit, lib. 10, cap. 4, num. 9.

COGNITIO.

- 1 Cognitio actuum supernaturalium in hac vita imperfecta est et naturalis, lib. 6, cap. 14, num. 13.

CONCUPISCENTIA.

- 1 Concupiscentiæ motus non omnes sunt peccata. Vide FOMES.

CONCURSUS.

- 1 Concursus ex parte Dei ad peccati expulsionem necessarius, qualis sit, lib. 7, cap. 12, num. 14.
- 2 Concursus habitus infusi et potentiæ in actus supernaturalis in se simplex est, virtute vero multiplex, lib. 6, cap. 6, num. 7. Respectu habitus est connaturalis simpliciter; respectu potentiæ, non ita; aliquo tamen modo, etiam respectu illius connaturalis dici potest, ibid.

CONFIRMATIO.

- 1 Confirmatio in gratia. Vide NECESSITAS NON PECCANDI.
- 2 Confirmatio in gratia minus patet quam perseverantiae donum, lib. 10, cap. 6, num. 9, et cap. 8, num. 5. Requirit usum libertatis; ideo infantes et amentes non sunt confirmati, lib. 10, cap. 8, n. 1.
- 3 Confirmatio in gratia et perseverantia non consistunt in solo dono habituali, ibid., num. 2 et 25. Nec in solo actuali interno, ibid. Sed requiritur externa protectio, num. 2.
- 4 Confirmationem tollere libertatem, in eoque distinguere a perseverantia, qui dixerint, lib. 10, cap. 8, num. 5. Impugnantur, a num. 9. Si libertatem negent ad bene agendum, admitti possunt si solum negent ad peccandum, num. 11 et 18. Omnibus tamen confirmatis id concedere non placet, n. 12.
- 5 Confirmationis et perseverantiae discrimen aliud, ibid., num. 20. Adjudicem, num. 22, quod non admittitur, num. 24.
- 6 Confirmationis revelatio quando facta Paulo, lib. 10, cap. 8, num. 23.
- 7 Confirmatio et perseverantia reipsa forte non distinguuntur, lib. 10, cap. 8, num. 27 et 28. Distingui videntur per auxilia abundantiora vel ordinaria, utraque tamen congrua, lib. 18, cap. 8, num. 29.
- 8 Conclusionem ex principiis fidei per evidentem illationem deductam graves Theologi de fide putant, lib. 9, cap. 3, num. 10.

CONSERVATIO.

- 1 Conservatio gratiae a solo Deo pendet physice, lib. 10, cap. 2, num. 1 et 2. Vide de hoc verbo CONSERVATIO, plura in verbo GRATIA.

CONTRITIO.

- 1 Contritio peccatum formaliter non expellit, lib. 6, cap. 3, num. 15, et lib. 7, cap. 18, num. 9. Licet illud formaliter expelleret, adhuc gratia habitualiter sanctificans necessaria foret, ibid.
- 2 Contritio omni tempore fuit dispositio necessaria ad justitiam, lib. 6, cap. 3, num. 17. Per illam solum fit perfecta in Deum conversio, lib. 7, cap. 13, num. 10. Eique soli salus animae infallibiliter promittitur, ibid., num. 12.
- 3 Contritioni et dilectioni super omnia non solum gratia habitualis, sed etiam peccatorum remissio promittitur, ibid., num. 18, 20 et 21.
- 4 Contritio etiam perfectissima remissionem peccatorum impetrat, non confert formaliter, ibid., a num. 26, usque ad 29.
- 5 Per contritionem vel dilectionem homo non justificatur, nec filius Dei constituitur, lib. 7, cap. 13, num. 28, et 42 et 43, et cap. 14, num. 71. Nec de facto, nec de possibili contritio vel dilectio Dei peccatum tollere potest, ibid., cap. 13, a num. 32, usque ad 36.
- 6 Contritio vel dilectio est causa ex suo genere sufficiens remissionis peccati, non vero formalis, ibid., num. 37.
- 7 Per contritionem dispositive et meritorie sanctificantur homines, lib. 7, cap. 14, num. 40.
- 8 Contritio est sanctitas inchoata et partialis, ibid., num. 42.
- 9 Contritio non est aequalis satisfactio pro mortali peccato, num. 42.
- 10 Contritio non habet tantam vim ad hominem or-

dinandum quam peccatum ad deordinandum, ibid.

- 11 Contritio potest prior gratia habituali, vel per gratiam jam formata considerari, ibid., num. 5. Utrovis tamen modo semper est dicenda dispositio ad gratiam habitualement, ibid.
- 12 Contritio, vel dilectio gratia habituali formata, condigna de facto pro peccato satisfactio non est, lib. 7, cap. 14, num. 6, et a num. 15, usque ad 19.
- 13 Contritio non est formata per gratiam habitualement, donec per illam peccatum remissum sit, ibid., num. 8.
- 14 Contritio per se loquendo non est satisfactio pro poena temporali, ibid., num. 10.
- 15 Implicat contritionem esse satisfactionem pro culpa, et non esse remissivam illius, ibidem, a num. 15, usque ad 19.
- 16 Contritio procedens ab auxilio, ut est prior natura gratia sanctificante, non est satisfactio pro peccato ad aequalitatem, cap. 14, a num. 23, usque ad 72. Si esset condigna satisfactio pro peccato, remissio peccati non foret gratuita, ibid., num. 27. Talis esse non desinit quia a Deo debitum carenti auxiliis supernaturalibus per peccatum gratis remittitur, lib. 7, cap. 14, num. 30, 31 et 32.
- 17 Contritio semper justificationem praecedit in ratione dispositionis, ibid., num. 37. A gratia habituali effective non causatur, ibid. Contritio deficit ab aequalitate justitiae, et quia multis titulis debita et quia injuriae impar est, ibid., num. 40 et 41. Seclusa injuriae in Deum deformitate, contritio habet tantum bonitatis quantum peccatum malitiae habuit, ibid., num. 70.
- 18 Ante legem gratiae solum habebat justificatio infallibilem connexionem cum contritione, lib. 8, 20, num. 8.
- 19 Per contritionem eodem modo peccata mortalia remittuntur, sive gravissima, sive minora sint, ibid., num. 72. Per contritionem de facto non fit remissio omnis poenae temporalis, ibid.
- 20 Contritioni naturaliter et immediate non est debita peccatorum remissio, ibid., num. 73 et 74.
- 21 Contritio est satisfactio congrua pro peccato, ibid., num. 73. Est satisfactio sufficiens ad peccati remissionem, supposita Dei institutione, ibid.
- 22 Contritio sive dilectio Dei super omnia nec de potentia absoluta cohaerere possunt cum actuali peccato mortali, cap. 18, num. 3, usque ad 6.
- 23 Homini contritionem vel dilectionem Dei habenti de lege ordinaria remittit Deus peccatum, lib. 7, cap. 18, num. 7. De potentia absoluta potest illud non remittere, ibid., num. 8.
- 24 Contritio sive dilectio Dei possunt esse simul de potentia absoluta cum habituali peccato, ibid., num. 7 et 8.
- 25 Contritioni remissio peccati sine gratiae infusione de potentia absoluta posset a Deo concedi, lib. 7, cap. 22, num. 19, usque ad 21.
- 26 Contritio non habet physicam sive formalem oppositionem cum peccato habituali veniali, lib. 7, cap. 24, num. 4.
- 27 Contritio est dispositio ultima ad gratiam cum voto sacramenti, lib. 8, cap. 6, num. 11, et cap. 9, a num. 5.
- 28 Contritio Magdalenae et culpam et poenam abstulit, ibid., c. 10, num. 16.
- 29 Contritio sive dilectio effective a gratia non causatur, cap. 12, num. 1.

- 30 Contritio et dilectio non possunt esse dispositiones ultimae ad receptionem gratiae, et non ad infusionem illius, lib. 8, cap. 12, num. 14 et 15.
- 31 Contritio ultimo ad gratiam disponens non potest elici a libero arbitrio, quin a gratia excitante simul eliciatur, lib. 8, cap. 12, num. 18. Si a libero arbitrio tantum eliceretur, non esset apta dispositio ad gratiam, ibid., num. 17.
- 32 Contritio non potest esse prior et posterior habitu in diverso genere causae, cap. 12, num. 23, et toto cap. 13. Non potest esse vera dispositio ad gratiam, nisi realiter existat, cap. 12, num. 29 et 30. Prima est meritoria gloriae de condigno, l. 8, c. 13, num. 8. Non est plene formata, donec intelligatur remissum peccatum, lib. 8, cap. 24, n. 10.

CREATIO ET CREATURA.

- 1 De ratione creationis est ut esse absolute conferat, lib. 8, cap. 2, num. 10.
- 2 Creatio sive creatio dupliciter sumi potest, ibid., num. 14.
- 3 Creatio rationem eductionis non excludit, cap. 2, num. 15.
- 4 Creatura per amorem Dei recipit bonitatem, lib. 6, cap. 1, num. 11.
- 5 Nulla creatura potest remittere peccatum, lib. 8, cap. 3, num. 7.

D

DEBITUM.

- 1 Debitum si absolute remittitur non potest jam pro illo fieri solutio ex justitia, lib. 7, cap. 14, num. 20. Si per integram solutionem tollatur, nulla remissio tunc fit, ibid., num. 27. Debitum carenti supernaturalibus auxiliis per peccatum contractum poena est, non culpa, ibid., num. 30. Illud gratis peccatoribus remittit Deus de facto, dando sufficientia auxilia, culpa non remissa, ibid.
- 2 Debitum etiam voluntarie contractum potest remitti sine voluntate debitoris et persona offensa, ibid. Debitum habendi gratiam non est homini naturale, sed ex lege Dei, cap. 22, num. 21.

DEMERITUM.

- 1 Ad demeritum satis est omissio vel privatio actus praecipui, lib. 12, cap. 2, n. 10.
- 2 Conditio personae operantis illud auget, ibid., cap. 14, n. 3.
- 3 Vide MERITUM.

DESPERATIO.

Vide SPIRITUS, 3, 11, 13, 15 et 19.

DEUS.

- 1 Deus clare visus, et ut finis supernaturalis est, non clauditur sub naturali objecto intellectus vel voluntatis creatae, lib. 6, cap. 6, n. 13.
- 2 Deus dupliciter amatur, velut est in se summum bonum, vel prout est bonum nobis, lib. 6 cap. 8, n. 12. Priori modo, charitatis, posteriori, objectum est spei, ibid.
- 3 Deus habet supremum dominium in homines, tam jurisdictionis quam proprietatis, lib. 7, cap. 14, n. 54 et 56.
- 4 Deus internis bonis laedi non potest; in externis, fama scilicet et honore, laedi non repugnat, lib. 7, cap. 14, n. 59. Si ab eo bona externa per injuriam auferantur, intrinsece non mutatur, ibid.

- 5 Deus, ut justitiae fons, ut creator, ut glorificator, non semper diligitur amore concupiscentiae, lib. 8, cap. 20, n. 1.
- 6 Deus, ut finis ultimus supernaturalis et beatitudinis objectum, etiam amatur charitate infusa, ibid.
- 7 Deus dupliciter omnia propter se agere dicitur, lib. 8, cap. 1, n. 3.
- 8 Deus utpote summe bonus appetit se communicare, ibid.
- 9 Deus respectu suarum actionum est finis objectivus cujus gratia, ibid., n. 11.
- 10 Deus non potest rationem finis exercere nisi in ordine ad aliquam actionem ad extra, ibid. Non operatur propter se ut perfectionem acquirat, sed ut illam communicet, ibid., n. 1. Intendit gloriam suam ut finem quo, ibid.

DETESTATIO.

- 1 Detestatio peccati et dilectio Dei super omnia necessaria sunt per se ad justificationem extra sacramentum, lib. 8, cap. 20, n. 9.
- 2 Efficax detestatio peccati ex charitate super omnia orta, aliquando sine formali actu amoris, potest sufficere ad justificationem obtinendam, ibid., n. 11. Est effectus dilectionis Dei super omnia, ibid., n. 17. Sub detestatione peccati comprehendendi potest propositum non peccandi in futurum, lib. 8, cap. 24, n. 7.

DILECTIO.

Vide AMOR, CHARITAS, CONTRITIO et DETESTATIO.

- 1 Dilectio Dei de facto in peccatore cum convertitur nullam causat dispositionem physicam permanentem distinctam ab habitu quem Deus infundit, lib. 7, cap. 15, n. 3, 5 et 6.
- 2 Dilectio Dei super omnia est dispositio ultima ad gratiam, lib. 8, cap. 9, a n. 5, per totum caput; et cap. 10, per totum.
- 3 Formalis dilectio Dei super omnia nonnunquam per accidens tantum sufficit ad justificationem cum virtuali tantum detestatione peccati, lib. 8, cap. 20, n. 10.
- 4 Denominatio ab actu dilectionis praeterito non est satis ut homo justus dicatur, lib. 7, cap. 8, n. 28.

DISPOSITIO.

Dispositio ad gratiam, vide GRATIA, a n. 59, ad 82, latissime.

- 1 Dispositio duplex est, una praeparans ad formam, altera consequens, lib. 8, cap. 13, num. 8.
- 2 Dispositio physica ad formam in omni recipiente necessaria est, lib. 8, cap. 5, n. 7. Quae necessaria est ad formae introductionem, saltem in aliquo gradu necessaria est ad ejus conservationem, ibid.
- 3 Inter ultimam dispositionem et infusionem gratiae nulla temporis mora intercedit, lib. 8, cap. 23, n. 5. Quae dispositio necessaria sit ad conservationem justitiae, lib. 11, cap. 4, n. 20.

DOMINIUM.

- 1 Discrimen inter dominium principis in subditos, et veri domini in servos constituitur, lib. 7, cap. 14, n. 56.

DONUM SPIRITUS SANCTI.

- 1 Dona Spiritus Sancti distincta ab aliis virtutibus infusis, possibilis, lib. 7, cap. 10, n. 2. De facto justis cum gratia conceduntur, ibid., n. 5 et 7. Specie a virtutibus distinguuntur, ibid., n. 2.

- 2 Habent inter se connexionem saltem ratione gratiæ, in qua radicanur, *ibid.*, n. 9. Illorum actus alii extraordinarii, alii ordinarii sunt, n. 6. Per priores, licet non adæquati sint, tanquam per notiores hæc dona explicantur, *ibid.*
- 3 Reddunt hominem facili moti Spiritus Sancti, *ibid.* Conferunt posse simpliciter, *ibid.* Et jam in Beatis permanebunt, n. 7.
- 4 Necessaria non sunt simpliciter ad salutem, n. 7. Nisi ratione gratiæ cum qua connectuntur, n. 9. Vel etiam ratione actuum ad quos ordinantur, necessaria dici possunt, *ibid.* Utilia valde censenda, *ibid.* In Christo Domino semper fuerunt, *ibid.* An sint septem habitus inter se distincti incertum, *ibid.*, n. 10. Probabilius esse distinctos, *ibid.*
- 5 Decem consilii simplex habitus est circa totam materiam moralem, *ibid.* Hæc dona animam formaliter gratam non faciunt, cap. 11, n. 1. Amittuntur amissa gratia, lib. 11, cap. 3, n. 10.

E

EFFECTUS.

- 1 Effectus supernaturalis est extra spheram causæ naturalis naturaliter operantis, lib. 6, cap. 6, n. 12. Effectus per se pendet ab instrumento, quando ab illo fit, *ib.*, cap. 7, n. 14.
- 2 Idem effectus potest a Deo fieri cum instrumento, et sine illo, *ibid.*
- 3 Effectus moralis gratiæ est triplex: satisfactio scilicet, impetratio et meritum, lib. 12 in præluo, n. 2.

ELIAS ET ENOCH.

- 1 Non mereri actu neque modo esse in statu merendi probabilis est, lib. 12, c. 15, a n. 9.

ENS.

- 1 De intrinseca ratione entis creati est dependentia, lib. 7, cap. 4, n. 28.

EXPERIENTIA.

- 1 Experientia actuum nostrorum fidei quid valeat de illis ostendere, lib. 9, cap. 12, n. 10. Experientia ostendere potest aliquid generale, non ostenso speciali, lib. 9, cap. 11, n. 12.
- 2 Evidentia. Vide FIDES, n. 32.

F

FIDES.

- 1 Potest aliquid dupliciter esse de fide, vel in se, vel quoad sufficientem promulgationem, lib. 6, cap. 3, n. 3.
- 2 Fides manere potest sine charitate, et hæc sine fide in patria, lib. 6, cap. 8, n. 12 et 14.
- 3 Fides ut sit virtus intellectualis, satis est quod in verum inclinet, quamvis illud solum in testimonium primæ veritatis ostendat, *ibid.*, n. 15. Ad illam duo habitus requiruntur; unus in intellectu, alter in voluntate, *ibid.*, n. 17. Deperditur solum per peccatum sibi specialiter contrarium, lib. 6, cap. 11, n. 1; et lib. 7, cap. 16, n. 2.
- 4 Fides a gratia realiter distinguitur, *ibid.*, n. 2. Non tamen est proprietatis illam subsequens, cap. 13, n. 19. Nec ab illa physice producitur, n. 20.
- 5 Fides actualis est dispositio ad justitiam, lib. 7, cap. 9, n. 7. Probabile est habitualement esse partem

justitiæ formaliter sanctificantis, *ibid.* Non esse tamen solum et integram formam justificantem, de fide est, *ibid.*

- 6 Fides acquisita circa mysteria supernaturalia non est virtus, lib. 6, cap. 8, n. 6. Fides simpliciter dicta est illa quæ donum Dei dicitur, lib. 6, cap. 14, n. 32.
- 7 Primus actus fidei est dispositio ad infusionem habitualis luminis fidei et gratiæ, lib. 8, cap. 12, n. 32, et cap. 15, n. 1 et 7.
- 7 Fidei nomine frequentius in Scriptura intellectus assensus significatur, *ibid.*, cap. 15, n. 2.
- 9 Fides est fundamentum fiducia, *ibid.*, n. 4, 5 et 6.
- 10 Fidei actus, qui est assensus intellectus, est dispositio ad gratiam, *ibid.*, n. 3.
- 11 Triplicem fidem astruunt hæretici, miraculorum, historiarum et promissionum, *ibid.*, cap. 16, n. 2. Reprobatur hujusmodi assertio et divisio, *ibid.*, a n. 3.
- 12 Fides justificans et Catholica idem habent obiectum, *ibid.*, n. 5.
- 13 Omnes fidei veritates credere explicite non est necessarium ad salutem, *ibid.*, n. 9.
- 14 Fides expressa mysteriorum Symboli, et reliquorum implicita, satis est fidelibus ad salutem, *ibid.*
- 15 Trinitatis fides actualis non est necessaria ad peccatum detestandum, *ibid.*, n. 10.
- 16 Quæ sit proprie fides justificans, quæ necessaria est ad peccatorum detestationem, *ibid.*
- 17 Præter fidem necessarius est aliquis voluntatis motus, quo peccator ad salutem se disponat, cap. 17, a n. 4.
- 18 Fides cum speciali fiducia potest esse sufficiens ad impetrandum miraculum, lib. 8, cap. 21, n. 5.
- 19 Fidei cur specialiter tribuatur efficacia impetrandi, *ibid.*
- 20 Fidem sine operibus non justificare probatur late, lib. 8, per totum, cap. 21.
- 21 Fidei nomine intelligunt sæpe Patres totam fidei doctrinam, *ibid.*, num. 16.
- 22 Fidei infusæ habitus actum naturalem non potest elicere, lib. 6, cap. 14, n. 11.
- 23 Fidem inamissibilem astruendo, Calvinus erravit, lib. 11, cap. 1, n. 3; et cap. 6, a n. 2. Non solum in morte, sed etiam in vita amitti potest, n. 3. Illam amitti amissa gratia hæretici errant, *ibid.*, cap. 5, a n. 1. Impugnantur a n. 5.
- 24 Cum fide numeratur pia affectio, lib. 6, cap. 5, n. 11. Probabile tamen est amitti non amissa fide, *ibid.*
- 25 Fides dupliciter dicitur vera, l. 11, c. 5, n. 8. Illius habitus non influit in habitum charitatis, *ibid.*, n. 12. Non nisi per infidelitatem amittitur, *ibid.*, n. 13 et 14. Ad gratiam comparatur simpliciter ut fundamentum, secundum quid vero, ut a qua accipit influxum, sicut et reliqui habitus infusi, *ibid.*, n. 25. Cur non amittantur fides et spes, sicut et cætera dona infusa per quodcumque mortale, *ibid.*
- 26 Fidem nemo amittit invitus, lib. 11, cap. 6, n. 5. In ea perseverare non contingit absque auxilio, quod non est infallibile dari, lib. 11, cap. 6, n. 6.
- 27 Fidei duplex opponitur infidelitas, et quo pacto utraque excludat idem, *ibid.*, cap. 7, n. 3. Ad infidelitatem non sufficit error etiam culpabilis absque pertinacia, et cur, n. 4.
- 28 Fidei corruptio quomodo fiat ab infidelitate, vide INFIDELITAS. Fidei augmentum, vide HABITUS FIDEI.

29 Fides et spes angere valent non aucta gratia, imo et primo infundi, lib. 9, cap. 4, n. 10. Augentur in peccatore de congruo. Nec in intensione aut remissione servant proportionem inter se, vel cum gratia, aut aliis donis infusis, *ibid.*, n. 13. An in homine justo per aliarum virtutum actus intenduntur, *ibid.*, n. 14 et 15.

30 Fidei actualis variæ recensentur proprietates: veritas, scilicet, infallibilitas, obscuritas, supernaturalitas, etc., lib. 9, cap. 12, n. 7.

31 Fidei in nobis existentis revelatio non magis datur quam charitatis, lib. 9, cap. 12, n. 8 et 13.

32 Evidentia divina fide habita non stat a suisque obiecti evidentia, *ibid.*, n. 9. Neque experientia quod exerceamus actum fidei ostendit esse divinam, *ibid.*, n. 10.

33 Fidei actus in hæretico et fideli discerni nequeunt naturaliter, *ibid.*, n. 11.

34 Fidei divinæ actum nos habere nec certitudine Theologica, *ibid.*, n. 12. Morali tamen certitudine scire possumus, ac majori intra eandem speciem, quam qua justus aliquis credit citra revelationem se esse in gratia, *ibid.*, n. 14. Fidei indicia plura et clariora dantur in nobis quam gratiæ, *ibid.* Quodnam sit optimum, n. 15.

35 Fidei acquisitæ et infusæ obiectum æque ostendi potest, lib. 9, cap. 12, n. 13 et 19.

36 Fidei actus interdum nobis constare magis potest quam habitus; interdum e contra, *ibid.*, n. 16.

37 Habitus fidei vel spei infundi potest, quin infidelitatis vel desperationis habituale peccatum remittatur, lib. 7, cap. 16, n. 3. Potest Deus illum conservare de potentia absoluta in hæretico, vel desperante, *ibid.*, cap. 9, n. 18.

38 Fidem an habeat, vel an sit Christianus quo pacto dubitare quis posset, *ibid.*, n. 20.

39 Actus fidei liber dicitur, in quantum voluntatis imperio subordinatur, lib. 6, cap. 5, n. 13.

40 Fidei habitus. Vide HABITUS, n. 29 et 30.

41 Fides ad meritum de condigno requiritur, lib. 12, cap. 10, n. 16 et 28.

FILIUS, ET FILIATIO.

1 Filiatio adoptiva divina relationem realem importat, non item humana, lib. 6, cap. 2, n. 10. Si divina fieret per solum favorem, vel acceptationem extrinsecam, relationem tantum rationis inferret, *ibid.*

2 Filiatio adoptiva et jus ad beatitudinem non satis fundatur in habitu charitatis per se spectato, etiam cum fide et spe conjuncto, *ibid.*, n. 4 et 5.

3 Filiatio adoptiva perfecte, et quoad substantiam completur per gratiam in hac vita; quoad statum vero, sive possessionem hereditatis non comparatur, *ibid.*, n. 8.

4 Filiatio adoptiva humana sola acceptatione extrinseca constare potest, *ibid.*, cap. 2, n. 9.

5 Filiatio divina formam intrinsecam postulat, *ibid.*, et cap. 3, n. 16. De absoluta potentia per acceptationem extrinsecam fieri potest, cap. 3, n. 16. Posset item fieri de potentia absoluta per actus supernaturales, n. 15. Nam tam perfecte ac fit per gratiam habitualement, *ibid.*

6 Filius naturalis constituitur per propriam patris naturam, lib. 6, cap. 12, n. 10. Adoptivus quoad homines per extrinsecam acceptationem, apud Deum per extrinsecam formam, *ibid.*

FINIS.

1 Finis divisio in *cujus* et *cui* in formalem et obiectivum, lib. 8, cap. 1, n. 11.

2 Finis *qui* non potest in executione a fine *quo* separari, *ibid.*

3 Finalis causalitas gratiæ. Vide GRATIA, n. 51 et 52.

FOMES.

1 Fomitem extinguere et omnia omnino peccata vitare non sunt idem, lib. 9, cap. 7, n. 2.

2 Fomitem extinguere posse viribus naturæ, qui erraverint, *ibid.*, n. 3. Qui item Catholici per vires gratiæ sanctificantis id contingere putent, *ibid.*, n. 4, usque ad 7. Refutantur, a n. 10, usque ad 15.

3 Opera ex gratia facta nec meritorie extinguunt fomitem, lib. 9, cap. 7, n. 16. Nec effective physice, n. 17. Quare non tollatur per merita, n. 21.

4 Fomitis ablationem concessam Beatæ Virgini pluribus extendere temerarium, nisi forte quoad aliquam materiam, et pro aliquo vitæ tempore, ut circa castitatem, lib. 9, cap. 7, n. 9.

5 Fomitem vel ejus actus posse esse citra peccatum, de fide est, lib. 9, cap. 8, n. 4. Nec præceptum datur illo carenti, lib. 10, cap. 1, n. 16.

6 Gratia licet sanet animam, non tollit fomitem, l. 10, cap. 2, n. 11.

7 Gratia necessitas propter fomitem parvulos quoque comprehendit, lib. 10, cap. 4, n. 20.

G

GLORIA.

1 Gloria Deo solum et creaturis rationalibus impenditur, lib. 8, cap. 1, n. 4.

2 Gloriæ definitio, lib. 8, cap. 1, n. 3.

3 Quæ sit prima gloria, lib. 12, cap. 28, n. 2.

4 Cur gloria dicatur merces operum bonorum, non vero gratia, lib. 12, cap. 28, n. 7.

5 Gloria Dei est causa finalis gratiæ habitualis, sive nostræ justificationis, lib. 8, cap. 1, n. 2, 3, 4, 11, 12, 13. Similiter etiam gloria Christi, *ibid.*, n. 6, 7 et 14. Est etiam causa finalis omnium donorum supernaturalium, *ibid.*, n. 9.

6 Gloria est Deo aliquid extrinsecum, lib. 8, cap. 1, n. 12. Non est illi utile, licet illum maxime deceat, *ibid.*, n. 13. Dupliciter consideratur respectu Dei, *ibid.*

7 Gloria quam Deus intendit ex collatione gratiæ, est potius bonum hominis quam Dei, *ibid.*

8 Deus de potentia absoluta per suam voluntatem acceptare potest hominem ad gloriam, quin illi velit gratiam habitualement conferre, lib. 7, cap. 3, n. 12 et 15.

9 Gloria non respondet charitati, vide CHARITAS, n. 10. Respondet gratiæ, vide GRATIA, n. 24.

10 Acceptatio ad gloriam, vide GRATIA, n. 33.

11 Gloria et prima gloria quomodo cadat sub meritum, vide MERITUM, a n. 401 usque ad 413.

GRATIA.

1 Gratia duplex significatum, lib. 7, cap. 1, n. 1.

2 Gratia habitualiter permanens hominibus infunditur, lib. 6, cap. 1, n. 4, et cap. 12, a n. 3, usque ad 12.

3 Gratia communicatio est participatio divinæ naturæ, ut natura est, *ibid.*, n. 19, et cap. 2, n. 5. Non tamen prout intellectiva vel volitiva, cap. 12, n. 2 et 4, et cap. 13, n. 8. Per illam anima deificatur, ei-